A BIZOTTSÁG (EU) 2026/744 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2026. március 31.)

a francia borágazatban a 2025/2026-ös gazdasági évi piaci zavarok kezelésére irányuló ideiglenes rendkívüli krízislepárlási intézkedésről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 219. cikke (1) bekezdésére, összefüggésben 228. cikkével,

mivel:

(1) Az uniós borpiac 2023/2024-es gazdasági évi piaci zavarainak megelőzése érdekében a Bizottság elfogadta az (EU) 2023/1225 felhatalmazáson alapuló rendeletet ([2]), amely egyes tagállamokban rendkívüli krízislepárlásról rendelkezik. Az intézkedés célja az volt, hogy csökkentse az Unió egyes bortermelő régióiban az előző évek különféle válságainak halmozott hatása, az uniós borfogyasztás és az exportmennyiségek általános csökkenő tendenciája, továbbá a magas fogyasztói infláció és a bortermelőknél jelentkező magas költségek következtében felhalmozódott többlet borkészletek szintjét, különösen a vörös- és rozé borok esetében.

(2) Ennek eredményeként hat bortermelő tagállamban (Németország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Magyarország és Portugália) több mint 3,5 millió hektoliter vörös- és rozé bort vontak ki a piacról, és Franciaországban vonták ki az említett mennyiség 77 %-át. Bár 2023-ban, 2024-ben és 2025-ben a középtávú átlagtól elmaradó uniós termelés uniós szinten hozzájárult a kereslet és a kínálat hatékonyabb egyensúlyához, a francia piacra továbbra is jelentős nyomás nehezedett, különösen a vörös- és rozé borok piaci szegmensein belül a csendes borok valamennyi kategóriájában, legyenek azok földrajzi árujelzőkkel ellátottak vagy sem.

(3) Jóllehet 2025. július 31-én Franciaországban a vörös- és rozébor-készletek szintje 20 millió hektoliter volt (azaz 5,6 %-kal elmaradt az előző 5 év átlagától), a 2025. évi termelés pedig csak 2,7 %-kal haladta meg a 2024. évi alacsony szintet (így 16 %-kal elmaradt a középtávú átlagtól), e piaci szegmens árai tovább csökkentek. A francia hatóságok által szolgáltatott adatok szerint a folyó gazdasági év első öt hónapjában a francia vörös- és rozé borok palackozatlan értékesítésének átlagára 19,6 %-kal alacsonyabb volt, mint az előző öt év átlagára. Ez a helyzet a 2023-ban és 2024-ben végrehajtott lepárlási intézkedések, valamint ugyanebben az időszakban 35 000 hektárnyi szőlőültetvény állami támogatással történő kivágása ellenére következett be.

(4) A francia vörös- és rozé borok árának csökkenő tendenciája a belföldi fogyasztás visszaeséséből, valamint az export elmúlt években tapasztalt folyamatos csökkenéséből fakad. A vörös- és rozé borok kiskereskedelmi szintű értékesítése 2025 januárja és novembere között 8 %-kal elmaradt az előző három év azonos időszakának átlagától. Ezzel egyidejűleg a vörös- és rozé borok teljes francia exportja 2021 óta, amikor az ágazat ideilenesen kilábalt a világjárvány okozta korábbi összeomlásából, évről évre csökken. A francia vörös- és rozé borok exportvolumene 2025-ben az előző évhez képest 5,2 %-kal, a négyéves átlaghoz képest pedig 12 %-kal csökkent.

([1]) HL L 347., 2013.12.20., 671. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) A Bizottság (EU) 2023/1225 felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. június 22.) az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseitől és az (EU) 2016/1149 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettől eltérő rendkívüli, ideiglenes intézkedéseknek az egyes tagállamokban a borágazatban fellépő piaci zavarok kezelése érdekében történő elfogadásáról (HL L 160., 2023.6.26., 12. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) A belföldi fogyasztás és az export e csökkenő tendenciáit nem ellensúlyozta, hogy az elmúlt két szüret során a termelés is hasonló mértékben csökkent, ráadásul a folyó gazdasági év végén a készletek várhatóan ismét növekedni fognak. A készletek halmozódása a francia borpiacon jelentős nyomást gyakorol az árakra. Gyors intézkedés hiányában a nemzeti piac további romlása várható. Fennáll a veszélye annak, hogy a francia vörös- és rozéborpiacokra jelenleg nehezedő nyomás az ugyanazon uniós és külső piacokon versenyző többi tagállamot is érintheti.

(6) A vörösborok és rozé borok leginkább érintett piaci szegmenseiben a készletek eg. részének a francia borpiacról való kivonása várhatóan segíteni fogja Franciaországot a piaci egyensúlyhiány kezelésében és annak megakadályozásában, hogy a fennálló zavarok súlyosabb vagy elhúzódó válsággá alakuljanak Franciaországban, illetve hogy más tagállamok borpiacaira is begyűrűzzenek. A jelenlegi piaci helyzetet figyelembe véve Franciaországban a kivonandó vörös- és rozébor-készletek többletmennyisége a becslések szerint mintegy 1,2 millió hektoliter. E mennyiség megszüntetése lehetővé tenné bizonyos mértékű piaci egyensúly helyreállítását a 2025/2026-os gazdasági évre vonatkozóan, és enyhítené a piaci árakra nehezedő nyomást. Mivel a vörös- és rozé borok e piaci szegmenseinek válsága strukturális jellegű, Franciaország már bejelentette a nemzeti finanszírozású szőlőkivágási programok folytatását. Az említett programok különálló intézkedések, amelyek nem tartoznak e rendelet hatálya alá.

(7) A Franciaország úgy véli, hogy a piaci nyomás enyhítése – és egyben a túlkompenzáció kockázatának elkerülése – érdekében a hektoliterenként 33 EUR kompenzációs szint lehetővé tenné a jelenlegi piaci tendenciáknak kevésbé megfelelő borok eltávolítását. Ez az érték a 2025/2026-os gazdasági évben a földrajzi árujelzővel el nem látott vörös- és rozé borok palackozatlan értékesítései tekintetében jegyzett árszint körülbelül 50 %-a, ugyanakkor lehetővé tenné, hogy a különböző borkategóriákban eltávolítsanak a piacról olyan készleteket, amelyek a jelenlegi piaci körülmények között nem értékesíthetők.

(8) Franciaország kijelentette, hogy az 1308/2013/EU rendelet 216. cikke szerinti nemzeti kifizetésekkel nem tudja eltávolítani a piacról a többletbormennyiséget, mivel az összes rendelkezésre álló nemzeti támogatást a szőlőültetvények kivágására kívánja fordítani. Az említett rendelet alapján rendelkezésre álló bármely egyéb intézkedés elégtelennek vagy nem megfelelőnek tűnik a vörös- és rozé borok franciaországi piacán jelenleg tapasztalható piaci egyensúlyhiány kezelésére. Ezért egy célzott franciaországi krízislepárlás végrehajtása érdekében helyénvaló a mezőgazdasági tartalékhoz folyamodni.

(9) A versenytorzulás elkerülése érdekében indokolt megtiltani a lepárlásból származó alkohol élelmiszer- és italgyártásban történő felhasználását, és azt ipari, például fertőtlenítési vagy gyógyszerészeti, illetve energetikai célokra kell korlátozni. Az e rendkívüli intézkedés végrehajtását követő visszaélések vagy túlkompenzáció elkerülése érdekében az intézkedés kizárólag a jelentős piaci egyensúlyhiánnyal szembesülő vörös- és rozé borokat érinti, és a nyújtandó kompenzációt jóval a közelmúltbeli releváns piaci árak alatti szintre korlátozza. Jóllehet az intézkedés különböző borkategóriákra terjed ki (oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok, valamint ilyen földrajzi jelzéssel el nem látott borok), e borkategóriákat egytől egyig ugyanaz a keresleti válság érinti, azaz hogy többletkészleteiket nem tudják értékesíteni a piacon. Ezért a francia hatóságok valamennyi kategória esetében ugyanazt a kompenzációs összeget javasolták.

(10) Franciaországna. részletes információkat kell közölnie a Bizottsággal e rendelet végrehajtásáról, hogy az Unió nyomon követhesse a bevezetett intézkedés hatékonyságát.

(11) A jelenlegi franciaországi piaci helyzet a piacra azonnali hatást gyakorló, gyors beavatkozást tesz szükségessé ahhoz, hogy a zavar ne terjedjen át a következő gazdasági évre. Az Uniónak ezért csak abban az esetben kell finanszíroznia Franciaországnak az e rendeletben előírt intézkedés végrehajtásával járó kiadásait, ha azok 2026. december 31-ig merülnek fel.

(12) Emellett biztosítani kell a pénzeszközök időben történő nyomon követését, valamint a mezőgazdasági tartalék folyamatos figyelemmel kísérését és hatékony felhasználását, maximalizálva annak rendelkezésre állását, és megerősítve a krízishelyzetekre való gyors reagálás képességét. Ezért helyénvaló a tagállam számára elszámolhatósági határidőt meghatározni, amelyen belül kifizetheti e rendkívüli intézkedésre nyújtott támogatást a kedvezményezetteknek. A szóban forgó elszámolhatósági határidőt követően teljesített kifizetéseket úgy kell tekinteni, mint amelyek nem számolhatók el az uniós finanszírozás keretében.

(13) Az Unió tehát csak akkor finanszírozhatja az e rendkívüli intézkedés keretében felmerült kiadásokat, ha azokra és a kedvezményezettek számára teljesítendő kapcsolódó kifizetésekre 2026. december 31-ig sor kerül.

(14) Mivel a 2026. december 31. után teljesített kifizetések semmilyen körülmények között nem minősülnek elszámolhatónak, az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([3]) 5. cikkének (2) bekezdése, amely a határidő után teljesített havi kifizetések arányos csökkentéséről rendelkezik, nem alkalmazandó.

(15) Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében a rendkívüli krízislepárlási intézkedést alkalmazó tagállam illetékes nemzeti hatóságainak el kell végezniük az e rendeletben meghatározott feltételeknek és követelményeknek való megfelelés ellenőrzését.

(16) Tekintettel a helyzet rendkívüli sürgősségére, továbbá figyelembe véve a fennálló piaci zavarokat, valamint azt, hogy kevés idő áll Franciaország rendelkezésére ahhoz, hogy a következő, 2026. szeptemberi szüret előtt megkezdje az e rendeletben foglalt intézkedés végrehajtását, azonnali intézkedéseket kell hozni, és a felhalmozódott készleteket a lehető leghamarabb ki kell vonni a piacról. Ellenkező esetben a piaci helyzet tovább romlana, és a jelenlegi egyensúlyhiány áthúzódna a következő gazdasági évre, ami akár huzamosabb ideig tartó válságot is okozhat Franciaországban, és más tagállamok borpiacait is érintheti. Vagyis az intézkedés késleltetése rontaná annak hatékonyságát a francia borpiac stabilizációja szempontjából.

(17) A fent említett rendkívüli sürgősségre való tekintettel ezt a rendeletet az 1308/2013/EU rendelet 228. cikkében megállapított sürgősségi eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

(18) Tekintettel az azonnali intézkedés szükségességére, indokolt előírni, hogy e rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lépjen hatályba,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Uniós finanszírozás és nemzeti kifizetések

(1) Összesen 40 000 000 EUR összegű uniós pénzügyi támogatást kell Franciaország rendelkezésére bocsátani az e rendeletben meghatározott feltételek mellett a 2. cikkben előírt ideiglenes rendkívüli krízislepárlási intézkedés támogatására.

(2) Az (1) bekezdésben említett pénzügyi támogatást objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell nyújtani, és biztosítani kell, hogy az így nyújtott kifizetések ne idézzék elő a piac vagy a verseny torzulását.

(3) A 2. cikkben említett intézkedés kapcsán teljesített kifizetésekhez kapcsolódó, Franciaország által viselt, az (1) bekezdésben említett kiadások csak abban az esetben jogosultak uniós támogatásra, ha a szóban forgó kifizetésekre legkésőbb 2026. december 31-ig sor kerül.

2. cikk

A bor ideiglenes krízislepárlása

(1) Támogatás nyújtható a Franciaország kontinentális területén termelt vörös- és rozé borok lepárlásához.

(2) Az (1) bekezdésben említett, támogatott lepárlásból származó alkohol – a versenytorzulás elkerülése érdekében – kizárólag ipari, például fertőtlenítési vagy gyógyszerészeti, illetve energetikai célokra használható.

([3]) A Bizottság (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. december 7.) az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségekre és más szervekre, a pénzgazdálkodásra, a számlaelszámolásra, a biztosítékokra és az euro használatára vonatkozó szabályokkal történő kiegészítéséről (HL L 20., 2022.1.31., 95. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(3) Az (1) bekezdésben említett támogatás kedvezményezettjei a szőlőből készült, az 1308/2013/EU rendelet VII. mellékletének II. részében említett termékeket előállító vagy forgalmazó borászati vállalkozások, bortermelői szervezetek, borszövetkezetek, két vagy több termelő által létrehozott társulások vagy szőlőből készült termékek lepárlói lehetnek.

(4) Kizárólag a lepárlók borral való ellátásának és e bor lepárlásának a költségei támogathatók. A hozzáadottérték-adó nem támogatható. Az ezen intézkedés keretében lepárolandó bornak meg kell felelnie az Unióban történő forgalmazásra vonatkozó követelményeknek.

(5) Franciaország elsőbbségi kritériumokat állapíthat meg ezen intézkedés kedvezményezettjei tekintetében. Ezeknek az elsőbbségi kritériumoknak objektíveknek és megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük.

(6) Franciaország előírhatja, hogy egy adott krízislepárlási művelethez nyújtott, e cikk alapján elfogadott támogatási kérelem tárgyát képező támogatás legfeljebb 80 %-át megelőlegezzék a kedvezményezetteknek, feltéve, hogy a kedvezményezett legalább az előlegével megegyező összegű bankgaranciát vagy azzal egyenértékű biztosítékot nyújtott a tagállam számára. Ahhoz, hogy az ilyen művelet támogatható legyen, a támogatás egyenlegkifizetését az 1. cikk (3) bekezdésében említett időpontig teljesíteni kell.

(7) Franciaország megállapítja az (1) bekezdésben említett támogatás kérelmezési eljárására, valamint az intézkedés ellenőrzésére vonatkozó szabályokat, amelyeknek ki kell terjedniük a következőkre:

a) a kérelem benyújtására jogosult természetes és jogi személyek;

b) a kérelmek benyújtása és kiválasztása: legalább a kérelmek benyújtására, a javasolt fellépések megfelelőségének elbírálására és a gazdasági szereplőknek a kiválasztási eljárás eredményeiről való értesítésére vonatkozó határidők;

c) a támogatható termékekre és a (4) bekezdésben említett költségekre vonatkozó rendelkezéseknek, valamint elsőbbségi kritériumok alkalmazása esetén az elsőbbségi kritériumoknak való megfelelés ellenőrzése;

d) a kérelmek kiválasztása: elsőbbségi kritériumok alkalmazása esetén legalább az egyes elsőbbségi kritériumok súlyozása;

e) az előlegek fizetésének és a biztosítékok nyújtásának módja;

f) a lepárlási műveletek nyomon követése és ellenőrzése, a lepárolandó borok jogosultsága és az előállított alkohol felhasználása.

(8) Franciaországnak objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján, regionális vagy nemzeti szinten kell meghatároznia a kedvezményezetteknek nyújtandó támogatás összegét. A támogatás összege nem haladhatja meg a hektoliterenkénti 33 EUR-t.

3. cikk

Értesítések és ellenőrzések

(1) Franciaországnak 2027. január 31-ig értesítenie kell a Bizottságot a következőkről:

a) a piacról kivont bormennyiségek régiónként és jogosult bortípusonként, szín szerinti bontásban, valamint az, hogy a bor el van-e látva oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel, vagy egyikkel sem;

b) az e rendeletnek megfelelően leszállított és lepárolt borból előállított alkohol mennyisége;

c) az 1. cikk (1) bekezdésével összhangban nyújtott uniós pénzügyi támogatás.

(2) Az e cikkben említett, a Bizottságnak címzett értesítést az (EU) 2017/1183 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletnek ([4]) megfelelően kell megküldeni.

([4]) A Bizottság (EU) 2017/1183 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. április 20.) az 1307/2013/EU és az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az információk és dokumentumok Bizottsághoz való eljuttatása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 171., 2017.7.4., 100. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

(3) Az e rendeletben előírt rendkívüli krízislepárlással kapcsolatban a francia illetékes hatóságoknak az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([5]) 59. és 60. cikkével összhangban adminisztratív és helyszíni ellenőrzéseket kell végezniük a borok jogosultsága, valamint a krízislepárlási műveletek végrehajtására alkalmazandó összes feltételnek és követelménynek való megfelelés tekintetében.

4. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2026. március 31-én.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2116 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 187. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).